

SZERKESZTŐI HÍRDA

Belmagyar-utca 37-dik szám, hová a lap szellemi részét
illető közlemények czimzandók.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DUA:

Egész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona.
Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy czentiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántartási díjak:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

Munkások vére.

Magyarországon is egyre sürűb-
bökké válnak a munkások zendülései.

Ez a portéka külföldről van be-
hozva és fájdalom, a közhatalóságok is
külföldi minta szerint igyekeznek a
munkás zendüléseket ártalmatlanokká
tenni.

Legujabban a pécsi bányászok
sztrájkja áll előttünk a maga szomorú
következményeivel.

Belgiumban az efféle dolog talán
kis cseté-paté számba menne, de ná-
lunk megfontolásra méltó cselekmény.
A lapok tudósításai, mint rendesen,
nem nyulnak az események mélyére, s
nem kutatják az elkeseredés valódi
okát, s inkább a hatásos jelenetek
kiaknázását tartják szem előtt.

De az események eléggé mutat-
ják, hogy elkeseredésnek egész a ha-
lálmegvetésig fokozódott mértéke nem
állhatott elő egy pár nyugtalan do-
logkerülőnek akna munkájából, s nem
állhatott elő izgatásból, hanem annak
gyökere lenyulnak a bányász-telep tár-
sadalmai életének, s a hatalmas válla-
lathoz való viszonyának rejtekeibe.

A munkás, bármily utópiákat fes-
senek is elé az idegen izgatók, s bár-
mily csábító képeket tárjanak is elé
a szocializmus apostolai, nem hagyja
magát szuroannyal és karddal kiűzni
otthonából, s nem teszi ki magát az
éhenhalás veszélyének s nem teszi ki
családját a földönfutók szomorú sorsá-
nak, ha nincs rá nagy oka, s ha ez az
ok nem olyan, mely méltatlan s igaz-
ságtalan volta által elhomályosítja az
ésszt, s mely a munkásban a non possu-
mus gondolatát költi.

A családapák százai lettek ezál-
tal földönfutókká s lettek üldözött va-
dakká, a nélkül, hogy lenne fórum,
mely a veszélyt elhárítani hivatva lett
volna s lenne remény, hogy a ki eb-
ben a nagy bűnbán bűnös, elveszi bü-
ntetését. Ennek az eseménynek okát és
vétkesét a mai törvények és mai jog-
elvek szerint nem lehet kideríteni.
Mert itt a tételes jogra támaszkodó
nagyiparos rideg „jog”-val szemben
áll az egyszerű, műveletlen bányász
kebelébe oltott „természeti jog” s úgy
lehet, szemben áll vele a a megélhetés
joga. Ennek a jognak, mely egyszer-
mind a természeti szükségesség által
követelt kényszerűség is nem elég
előzetes fölszólítás a szétoszlásra s nem
elég a hatalmas igazgatók békülékeny
arckifejezése, nem elég a más alakra
átváltoztatott láncz, nem elég a mi-
niszterek jóakaratu mosolya s nem
elég a mézes madzag, ennek kielégül-
lés kell.

De ki az, aki ezt a természeti jo-
got az állam mai szervezete mellett
méltányolni tudná? A munkások ten-
gődnek hetekig s várnak, hogy a pénz-
es zsák hideg szive meglágyul, de hiá-
ba. És mikor annak a pénzeszsáknak
tetszik, kilöki őket a fedél alól s e-
hez a tisztátalan munkához segédkezik
kell, hogy nyujtsan a törvény, a ha-
tóság és a katonai szepitlen kardja s
úgy lehet, vágnia, lönnie kell azt, a
kinek igazsága van, attakirozni kell
azokra, a kik pert kezdtek — akkor,
mikor ebben a perben még elfogulat-
lan ítélet nem hozatott.

Vajjon nem jut-e eszükbe azok-
nak a bölcsnek, a kik az állam ha-
jóját kormányozzák, hogy elavult és cse-
kély fontosságú kérdések helyett végre
belenyulnának a szocialis bajok prae-
santiv gyógyításába?

Nem jut-e eszükbe, hogy az ál-
lam azért van és ok is azért vannak,
hogy a gyengébb védjék az erős ellen?
s nem jut-e eszükbe, hogy az egész
alkotmányos aera, elvakítva a szabad
verseny más országokban már régen le-
járt elve által, eddig mindig a nagy-
iparos erejét gyarapította s mindig
a munkást és a kisiparost gyengítette,
nem volna-e már szükséges már egy-
szer a munkás bajára is vetni egy pil-
lantást.

Van-e joga a természetjog, vagy
észjog — vagy bármint nevezzük is a
jogrendszer quintessenciáját — szem-
pontjából, de lege ferenda szolván, a
munkások ezreit kilöki hajlékaiból,
mielőtt arra a törvény által felállított
független bíróság feljogosította volna!

Nézetem szerint nincs. Az állam-
nak volna kötelessége minden sztrájk-
nál békebíróóság által közbelépni s el-
dönteni a vitás kérdést úgy, hogy az
ne csak a munkást kötelezze a szu-
ronyok jogkövetkezményeinek terhe
alatt, hanem a gyárost s a munka-
adót is, oly jogkövetkezménnyel, mely
elől kitérnie vitális érdekeinek sérelme
nélkül ne lehessen.

Legyen ott egy bíróság, a mely
a sztrájk kiütése után rövid idő alatt
döntse el, mire van a feleknek joga
de akármelyiket ítélje is vesztesnek,
adjon időt neki arra, hogy ügyeit ren-
dezze új keresetet s kedvezőbb helyet
keressen magának.

Politikai hírek.

Kossuthnál. Eötvös Károly, gróf
Károlyi Gábor és Nagy Gyula képvis-
előket Kossuth Lajos a legnagyobb szí-
vességgel fogadta, miről nevezettek elvár-
sukat sürgőnyileg értesítették egyezsersimind
arról is, hogy a legjobb eredménnyel térnek
vissza pénteken délelőtt. Némely lapnak azon
állítása, hogy Helfy Ignác Turinba uta-
zott volna, nem felel meg a valóságnak. —
Helfy szerdán a fővárosi törvényhatósági
bizottság közgyűlésén résztvett s személyesen
csofolta meg az utazásról szóló hírt.

Az országos közoktatási tanács tárg-
yozatában — mint értesülünk — igen fon-
tos ügyek fordulnak elő az idő szerint. Ilyen
a mult szerdai számunkban említett egységes
középiskolán kívül a taniképe-
dék tanterve és az osztatlan népi-
iskola tanterve. A két elsőnek tárgya-
lása már legközelebb sorra kerül.

A miniszterelnök a királynál. Wekerle
Sándor miniszterelnök — mint értesülünk
szerdán délelőtt több látogatást tett; dél-
utáni egy órákor ő Felsége a király hosz-
szabb magánkihallgatáson fogadta a minis-
terelnököt, a ki ma délután Budapestre vis-
szautazott. — A valutaszabályozás végleges
keresztülvitelére nézve Wekerle miniszterel-
nök és Steinbach dr. osztrák pénzügyminis-
ter közt folyt tárgyalások befejezetteknek
tekinthetők. Az ősszel a két törvényhozás
elől terjesztendő törvényjavaslatokat most
már végleg szövegezni fogják. A felett sem-
mi kétség sincs, hogy az osztrák-magyar
bank fötanácsa a kormányt azon javasla-
tát, hogy a bank birtokában levő ezüstké-
szlet egy része átvételék, illetőleg arany he-
lyezették letétbe a banknál, el fogja fo-
gadni, mert a bankra ezáltal minden rizikó
nélkül nagy előny hárul.

Apponyi gróf Szathmárt. Szathmárt nagy-
ban folynak a készüldések Apponyi Albert
gróf fogadtatására, aki e hónap 24-én érke-
zik Szatmára. A szatmármegyei nemzeti párt
12 tagu küldöttsége, Jékely Mór alelnökök
vezetése mellett Debreczenig elé utazik a
nemzeti párt vezérének, k Szentiványi, Ba-
logh, Bolgar, Linder és Hock országgyűlési
képviselők kíséretében és a kit Debreczenben a
debreczeni nemzeti párt fog üdvözölni. A
szatmári nemzeti párt disztyulálás a nyári
szinkörben fogja megtartani, Apponyi gróf
a nyitott szinpadról mondja el beszédét. A
disztyulás után banket lesz, amelyre idáig
200-an jegyeztették elő magukat. Az Appo-
nyi tiszteletére rendezendő bálon, amelyet
Vécsey József báró ad palotájában, a megye
színe-java részt fog venni.

A kormány és a nemzetiségek.

— Két czikk. —

Írta: BETHLEN GÁBOR gróf.

Igen sok hivatott és hivatalon iró, po-
litikus, foglalkozik a nemzetiségi kérdéssel;
sok oldalról világosítottak fel, keresik ered-
tét eme már-már akutá vált kérdésnek, os-
torozzák a nemzetiségi tulzokat igazságai-
k.

ért s a legkülönbözőbb megoldási módoza-
tokat ajánlják.

Azon, hogy e kérdés — kivált a leg-
utóbbi években — majdnem folytonosan na-
pirenden van, csodálkozni egyáltalában nem
lehet, hiszen lépten-nyomon látjuk, hogy
tényleg foly a bujtogatás, hol alattomban,
hol leplezetlen az ország mindana vidékein,
ahol a magyar elem tulnyomó többségben
nincs.

Kétséget nem szenved, hogy aggodal-
mokkal tölt el minden komolyan gondol-
kozó hazafi az irányzat, mely minden
nemzetiségi központban, vidéken egy pár
népboldogító — mondjuk boldogító — ál-
tal lelkiismeretlentl terjesztetik, nem csoda
hát, ha komolyabb politikai publicistáink,
ép úgy, mint vidéki érdeklődők, esen fon-
tossá felnőtt — olykor felfújt — ügygyel
foglalkoznak.

Előrebocsátom, hogy alig hiszem, misze-
rint ez országban bármely nemzetiségi néppel
érintkező, egészséges ítélőtehetséggel bíró
egyen is legyen, aki elfogulatlanul el ne is-
merné, hogy maga a nemzetiségek zöme —
a nép — teljesen józan gondolkodásu, munkás,
földjét, hazáját szerető, hatóságaival szem-
ben illedelmes, csendes természetű ne volna;
a közte lakó birtokos osztályhoz ragasz-
kodó, mindentűt, ahol ez okot nem szolgál-
tatott elidegenítésére; — szerintem nemze-
tiségi népségünk nem akként jellemezhető,
„melyik rosszabb a másiknál”, hanem „me-
lyik jobb a másiknál”, oláh, tót, német, rusz-
nyák, valamennyi különb, egészségesebb ész-
járásu, rendszeretűbb, csendesebb vérmérsék-
lett és főleg jobb lelkületű, mint akár Né-
met- és Francia- vagy Olaszország népsége.
Hogyan tételezhető fel tehát az ilyen tulaj-
donokkal megáldott népről, „hogy erősen elha-
nyagolt felsőbbellenőrzés nélkül, megbízhatlan,
hazafiatlan elemmő fajult volna”? „S valóban
ily körülmények között nagy felelősség ter-
heli a hivatott köröket, lelkiismeretlen mu-
lasztásokat kellett, hogy ezek elkövesse-
nek, hogy ma — alkotmányunk visszaállításának
25-ik évfordulója után — egyáltalán nemze-
tiségi kérdés létezhessen, s az — sokak szerint
— kényes kérdéssé nőhet ki magát.

Ha történelmünk több százados mult-
jára tekintünk, azt tapasztaljuk, hogy oly-
kor a közszabadság megvédésére lelkesültség-
gel, a hazafias mozgalommal vállaltva, csat-
lakozott e, vagy ama nemzetiség; és csak
akkor foglalt el ellenséges álláspontot a ha-
zaafias irányzattal, a mikor a küllelenségnek,
vagy ellenséges hatalomnak hosszú ideje ma-
rad, e népek felbujtatására s félrevezetésére
vagy csalárd — s utólag be nem váltott —
ígéretekkel vagy reá nehezedett erőszakkal
sikerült elvonni a magyar nemzettől testvéri
segélyüket. Ha ma — e hosszú békeség kor-
szakában — mégis azt tapasztaljuk, hogy
nemzetiségeinkkel nem vagyunk mindenben
rendben, valóban csak önmagunkat vádol-
hatjuk, de valóhatjuk, első sorban a kor-
mányunkat, amely olykor kortespolitikából,
általa sem bevallható irányban való kacsin-
tatások által oda engedte fejlődni a nemzeti-
ségi kérdést, ahol ma áll.

Magunkat vádolhatjuk mindenekelőtt a
nemzetiségi törvény megalkotásával; hol lé-
tezik még egy másik civilizált ország, amely-
nek törvényhozó testülete, — s olyan két-
ségbenvonhatlan nemzeti testület, mint ami-
nő a magyar parlament, — hasonló tör-
vényt alkotott volna, — minden kényszer-
nélkül, — önszántából? — hisz ellenkező-
leg, valamennyi a miennél sokkal kisebb
állam éppen ellenkező irányban szabott tör-
vényt s gondoskodott arról, hogy országuk-
ban az uralkodó elem, — még erőszakos mó-
don is, — magába olvasztassa az idegen
elemet. És hogy mennyire elégitette ki e
törvény a rakoncátlan elemeket, bővebben
fejtegetni feleslegesnek tartom, hiszen nyil-
tan mondják egy-egy, — utóbbi években
gyakoribb, — összejöveteleikön a nemzetiség
elégedetlenség, hogy nekik a nemzetiségi tör-
vény nem kell, nem elég; iratokban, bró-
súrokban támadják e törvényt.

Nem-e vádolhatjuk önmagunkat, hogy
hát miért nem engedünk a közóhajnak? és
miért nem vesszük revízió alá eme törvényt?
miért nem töröljük belőle el azt, a mi hu-
szonöt év óta károsnak bizonyult? és miért
nem módosítjuk oda, hogy ha már külön
nemzetiségi törvényünk van, az teljesen fo-
leljen meg egy ezredéves állam követelmé-
nyeinek és megújulásiának — s az a fog-

gyelmezett többség, a mely kompakt szava-
zatával oly gyakran arezul tütötte, a nemzeti
érzületet valóban maga iránti szükséges cse-
lekedetet követne, ha ez irányban is egyszer
kezdeményezőleg lépne fel; erra azonban kép-
telennek tartom.

De térjünk át a magas kormány mu-
lasztására; a tapasztalatokból merített né-
zetem szerint — bárholnan is eredt legyen
a gondolat, egyhamar államférfiak egy or-
szágra nézve oly káros hatású cselekedetet
nem követtek el, mint amikor nemzetiségi
tulzokkal paktálni kezdettek és merem állí-
tani, hogy teljesen ismeretlenek, sőt, tájéko-
zatlanok voltak a helyzettel, amidőn ily esz-
közökkel válték a nemzetiségi tulzokat meg-
nyerni és esetleg szövetségessé nyerni más-
fajú tulzokkal szemben; s ki merem mon-
dani, hogy magyar állami szempontból régi
időktől fogva e politikának tanácsadói és kez-
deményezői voltak a legártalmasabb állam-
férfiak ez országra nézve — mert ha kellő
ösmeretével bírtak volna a helyzetnek, tud-
hatták volna, hogy ha egy bármily ártalmat-
lan nemzetiséggel szemben is, az engedmé-
nyek terére lépnek, mint ahogy pl. ezt min-
den kétséget kizárólag a szász tulzokkal me-
cselekedte a kormányt, a többi számban, —
erőben sokkal fontosabb alkatrészei az or-
szágnak, vérszemnek kapnak és ez újabb for-
dulatot nem a politikai esélyességének, ha-
nem gyengeségüknek, kényszerhelyzetnek fog-
ják betudni.

Hiszen három éve mult, hogy — min-
denesetre arra nem hivatott elemek tanácsá-
ra, — a szomorú emlékeztető belügyminis-
ter egyezkedett a szászokkal és itt megjegyzem,
hogy nem is a megszerelt gondolkodásuakkal,
hanem ezeknek mellőzéseivel, háttérbe szorí-
tásával, a szász nemzeti párti tulzokkal. Majd-
nem naptár szerint kimutathatólag ez idő-
től kezdve lettek merészebbek az oláh,
pánaszál tulzók, izgatók, s ez idő óta bi-
zonyították be ezek, hogy velük szemben
a magyar állam gyöngye és tehetetlen; mert
hogy a sokból az állam-hatalom egy-egy
szerevény állásu Lukácsint kiragad, üldözi,
tömlőre veti és ugyszólva mártírrá avatja
föl, ez nem a hatalom megnyilatkozására
vall, hanem az említett agitátor könnyelműsé-
gére, hogy ne mondjam, butaságára, aki fa-
natizmusától vezetve, tulépet történetesen
a megszállhatatlan társaitól be tartott ha-
tárokon.

Huszonöt évi békekorszakban egy ön-
tudatos nemzeti politika csodát művelhetett
volna az ország átalakításában, hisz egye-
bet nem említve, ha csak a közoktatási tör-
vények köllőleg végrehajtottak volna, a kü-
lönböző népfajokban, — egészséges észjárá-
suk, gondolkodásuaknál fogva, — a magyar
állameszme erős gyökeret vert volna, hiszen
25 év három generációt fejez ki s kétséget
nem szenved, hogy ezeknél a többnyire ma-
gánérdekből vagy a kellő műveltségel nem
bíró, népbujtogatók süket fülekre találtak
volna.

A magas kormány azonban száz meg
száz megfoghatlan mellékérdekből sem a kellő
erélylen nem lépett föl közoktatási ügyek-
ben, magasabb állami szempontból, sem nem
választotta meg köllőleg a felügyeletre és el-
lenőrzésre hivatott közeget; hiszen még tan-
felügyelőket is nevesett ki, nemzetiségi párti
egyényeket oly vidékekre, melyekben a meg-
bizhatlan nemzetiségi elem tulzulyban van;
elképzelhető-e, hogy ezek hivatásuaknak meg-
felelni tudjanak, vagy akarjanak is?

Bauer báró és a magyar nyelv.

A Reichswehr közli azt a rendeletet,
a melyet a hadügyminis-ter a hivatalok és ma-
gánosok részéről érkező magyar nyelvű át-
iratok dolgában az összes magyar ezredek
parancsnokságaihoz és katonai hatóságokhoz
intéztet. A reudelet így szól:

A csapatparancsnokságok és katonai
hatóságok a hatóságoktól vagy magánosok-
tól hozzájuk érkezett magyar iratokat fel-
tétlenül elfogadni. Ilyen iratoknak vissza-
utasítása ször, mert nincsenek nemetül irva.
meg nem engedhető. Azoknak a csapatpa-
rancsnokságoknak, melyek csapataikat Ma-
gyarországól (Horvát- és Szlavonországtól ki-
vételével) egészítik ki, és a hadkiegészítő
parancsnokságoknak a hatóságoktól és magá-
nosoktól hozzájuk érkezett magyar iratokat
magyarul kell elintéznük; valamennyi más
csapatparancsnokságnak a hatóságoktól vagy
magánosoktól hozzájuk érkező magyar iratok
elintézése előtt, azok lefordítása dolgában
ahhoz a hadkiegészítő-parancsnoksághoz kell

fordulniok, a melynek területén az a hatóság
székel, vagy az a magános lakik, a kitől az
illető irat érkezett.

A hadkiegészítő-parancsnokságnak az
iratokat lefordításuk után ismét vissza kell
küldeniök az illető csapatparancsnoksághoz,
vagy katonai hatósághoz, a melynek azután
az így lefordított iratot nemetül kell elinté-
znie. A német nyelvű végzést fordítást végett
ismét átküldik a hadkiegészítő-parancsnok-
sághoz, mely az elintézésről ez illető hatósá-
got vagy magánsemélyt a következő beveze-
tési átiratban értesíti:

Átiratának elintézése dolgában a
császári és királyi csapatparancsnokság a ...
szám alatt a következőkről értesíti.

Az iratok esetleges mellékleteit nem
kell lefordítaniok.

Azoknak a katonai hatóságoknak, me-
lyek az iratokat nemetül intézik el és aztán
magyar fordításban küldik, ez elintézésnek
egy fogalmazványát meg kell tartaniok.

Azoknak a hadtestparancsnokságoknak,
melyek a magyar hadkiegészítő kerületből
egysziük ki magukat, valamint a magyar ter-
ületen levő hadkiegészítő kerületi parancs-
nokságoknak a magyar hatóságokhoz vagy
magánsemélyekhez intézett átirataikat ma-
gyarul kell meg-kerkeszteniök, a többi csap-
atparancsnokságoknak pedig nemetül.

Kraxelhuberek városa.

Pozsony városának sok furesa közgyű-
lése volt már, de olyan jelenet mint a milyen
a keddi közgyűlésen fordult elő, levelezőnk
jelentése szerint, még nem botránkozattat-
ta meg az ettani magyarokat.

A millenium alkalmára föllállítandó Má-
ria Terézia lovas szobor 60,000 frtnyi költ-
sége megszavazása volt ezuttal szönyegen.
A város főemberei mindent elkövettek, hogy
ez a közgyűlés a lehető leginpozansabbul foly-
jon le.

Azt akarták, hogy a közgyűlés méltó
legyen ama történelmi nevezetességű pozsonyi
gyűléshez.

A nikor azonban a tanács és néhány
képviselő és megtette a javaslatot, föllált
Tschida János főtrafikos és azt kezdte né-
met nyelven fejtegetni, hogy a városnak
nincs pénze eféle dolgokra, de ő a szobor-
állítását máskülömben is teljesen föléleges-
nek tartja.

Többen tiltakoztak a komoly hangulat
ily módon való megzavarása ellen, de Tschida
János újra föllált s vakmerően odakiáltotta
a gyűlésnek: „Nem is a magyarok mentet-
ték meg a hazát, a monarchiát és az uralko-
dó házat! Ha nem jön az idegen Laudon
tábornok és Jenő főherceg, még most is
nyakunkon volna a török!” Mindezt német
nyelven szavalt.

Roppant zaj, tiltakozó lármá támadt.
Tallér Pál alpolgármester, mint elnök,
azonnal föllált s a szülő szavait a legerélye-
sebben visszautasította, egyezsersimind rossz-
sását fejezte ki eljárása fölött.

E rendutasítást viharos éljenzés ki-
sértte.

A közgyűlés nyomban megszavazta a
60,000 forintnyi költséget s megbizta Fadrusz
Jánost, a művészt, hogy a szobor mintázását
minél előbb kezdje meg.

A német választások.

Nemcsak Németország, hanem egész
Európa érdekel várja, minő eredményre fog-
nak vezetni a pótválasztások, melyek szom-
baton, vasárnap és hétfőn lesznek a német
birodalomban.

Ekkor fog tulajdonképpen eldőlni, mily
párt csoportosul a katonai törvényjavaslat
köré s ha e párt nem képezi a többséget, le-
het-e kilátás arra, hogy e többség mindemel-
lett megszerezhető legyen. A kormány a fel-
oszlott birodalmi gyűlésen 48 szavattal volt
kisebbségben.

Mindössze tehát ötven és néhány sza-
vazatot kell szereznie, hogy biztosítsa a ka-
tonai reform diadalát minden eshetőség el-
len. Valószínű, hogy ezt el is fogja érni,
mert a lefolyt választások oly meglepetések-
kel jártak, különösen azon pártra, mely a
késbgyig ellenazte a katonai javaslat meg-
szavazását, kiharadván a birodalmi gyűlés-
ből teljesen, hogy alig fogja bármelyik párt
oda engedni a viszonyokat fejlődni, hogy még
egyszer feloszlassák a birodalmi gyűlést.

Legtragikusabb az intranzigens radiká-
lisok vezérének, Richternek sorsa, a ki pi-

választás alá kerül ugyan, de megválasztása éppen nem bizonyos. Ellenfele szocialista s minden attól függ, vajjon a nemzeti-szabad-elvű párt elveit valló választók reá adják-e a pótválasztásnál szavazatukat.

Kedvetben általános volt az a vélemény, hogy a szabadelvű párt nem fogja megengedni, hogy az 3 választóinak közreműködésével, vagy csak tartózkodásával is a választástól, Richter kiharadjon a birodalmi gyűlésből.

Ugy látszik azonban, hogy a választókörletben oly nagy az ellenszenv Richter személye és politikai magatartása iránt, hogy a nemzeti-szabad-elvű párt élén álló férfiak kénytelenek voltak a választók tetszésére bízni, akarnak-e Richterre szavazni vagy sem, míg más oldalról azt jelentik, hogy a szabadelvű választók egy egész csoportja egyenesen Richter ellen kívánja szavazati jogát érvényesíteni, hogy megbukjék.

A jövő hétfőn valószínűleg teljesen tisztázott képet fogunk már látni arról, miként alakulnak meg a birodalmi gyűlésen a különböző pártok s mely politikai irány bír tulajdonképpen.

Clémenceau bukása.

Clémenceau bukása most a nap eseménye Franciaországban. — Párisi táviratok számot adtak arról a botrányos jelenetről, amely a francia képviselőház tegnapi ülésén folyt le. Deroulède és Millevoye a legmegalázóbb inzultusokkal rohantak meg Clémenceaut, a mikor a székeségen megjelent. Az egész ház pedig töltött, mint a prédára esős aszfalt, a mely nem engedte szóhoz jutni az egykor rettegett férfit.

Azóta kihívásokkal és párbaelőkészítésekkel telt el az idő, miközben a lapok elmondják véleményüket az eset felől, a mely még a francia országgyűlés skandalumai között is ritkítja párját. A saját magatartása megerősíti azt a verdiket, a melyet a képviselőház hozott Clémenceau fölött. Sehol nem talál egyetlen védelmezőt; mindenütt elutasítják, elítélik, sőt kárörömmel látják eltűnni abban az örvényben, a melyet a Panama-hajcsa kavart föl.

Már a kezdetén hallható volt a gyanu, hogy Clémenceau a súlyosan kompromittált közé tartozik, nem csak megvesztettség, hanem külföldön folytatott politikai tüzeltések révén is. Akkor azonban megmenekült a megsemmisítés veszedelmétől, mert éreje a katasztrófa, a mikor az egész Panamaháború majdnem a múlté és a semmitörés fölmertette az elítélteket. A csapás annál leajutott.

Alig is remélheti Clémenceau, hogy összeszedje magát és újból megjelenjék a politikai küzdelmek arénájában, ott, a hol a legfélelmetesebb alakok egyike volt hosszú időn át. Tulozott radikalizmusa megtámadott mindent, a mi, legalább ő hozza aránylag, mérsékeltnak látszott. De nem ez képezi az ő politikai egyéniségének és szereplésének legviszáltozóbb vonását. Legtöbb kárt okozott hazájának, mértékellen becsapásával, a mely a legmagasabbra tört és mivel ő oda el nem érhetett, cselészövényével, erőszakkal megtámadott mindenkit, a ki ott állott, a kora ő szeretett volna eljutni. Így bukott kormányt kormány után, és tette lehetetlen né a kormányzás állandóságát Franciaországban. Minden kormányelnök rettegte, mert

tudta, hogy tőltt végéig kabinetjének, melyet Clémenceau megkezd ellene az aknamunkát. És most kerül, mint a vezért kutyát! Elveszi büntetését azért a kisméltatlan sok bajért, a mit hazájának okozott.

Okirat tolvajlás.

Páris, jún. 21.

A párisi kamara tegnapi ülésén előjártak voltak újabb, nagyon komoly leleplezésnek. Arról van szó, hogy Decret és barátai az angol nagykövettől felette nagy fontosságú okmányokat lopnak el.

A „Cocarde” ez. lap mai száma élén az úgyról a következőket írja:

„A párisi angol nagykövetség egyik vaszkényéből rendkívüli fontosságú diplomáciai papirokat tulajdonítottak, vagy tulajdonítottak el. E papirokból kivül az, hogy nagytömegű diplomáciai okmányok, melyek a francia kormány hirtökében voltak, eltűntek. Egy olyan francia politikus, ki Angliától huzott szubvenziót, lemasolta az okmányokat és közzölte az angol kormányval. A papirok, melyeket el tulajdonítottak, még egyéb, felette fájdalmas dolgokat tartalmaznak, de kemény áldozatot kell hozni gyakorta annak, ki hazáját szolgálja.”

A szóban forgó okmányok tartalmáról nem tud senki bizonyos. Egy versió szerint hazafutásról van szó, a melybe Olaszország is bele van keverve. Más vélemény szerint a leleplezés Clémenceau az angol kormányhoz való viszonyáról szól. Ismét mások úgy beszélik, hogy az okmányok egy olasz kölcsöntre vonatkoznak.

Ma valamennyi párt arról tanácskozott, milyen állást foglaljon el a kamara holnap vitájában. A jobbpart elhatározta, hogy a kormánytól erősen fogja követelni Herz és Arton szigorú üldözését és azoknak az angol okmányoknak a kiadását, a melyeket Herznél találtak.

A Dupuy-miniszteriumnak holnap néhány napja lesz. Az egész olyan váratlanul jött, hogy önkéntlenül keresik a politikust, a ki ezeket a nehézségeket oly ügyesen rendezte.

Az angol követ tegnap Londonba utazott és ez az ut sok beszédre ad okot. A kormány is erősen készült a holnap harsára.

Tegnap este a miniszterelnök magához rendelte az orvosi kar tanárai közül Brouardet-t és Charcot-t és így szölt hozzájuk: — A kormány Hers Kornélról folytatott diplomáciai okmányokat Angliával. A tegnapi kamaratülés után, a melyen a Clémenceau-botrány történt, talán még energikusabban kértük Herz kiadását. Lord Roseberry azt adta nekünk válaszul, hogy ő felhatalmaz bennünket, küldjünk két francia orvost a beteghez. Hajlandók önk Londonba utazni, hogy nekünk Herz állapotáról jelentés hozzanak? A két orvos ráállott, hogy elutaznak Bornemouthba.

Ezről azonnal értesítették az angol hatóságokat és ma reggel a két orvos gyorsvonaton már el is hagyta Páris. A kamara üléseig már megérkezhetik távirati jelentésük. Ha azonban nem érkezik meg, a kormány Millevoye interpellációját szombatra akarja halasztani.

Millevoye ma konferált Devalle-el. Interpellációjáról értekezett majd Dupuy-val. A kamara folyosóján Devalle így nyilatkozott: — Beszéltem kell a miniszterekkel,

mert államtitkok birtokában vagyok, amelyek több emberre vonatkoznak. De elhatároztam, hogy a kormányval egyértelműleg cselekszem és csak azt hozom a tribün elé, amit ott el szabad mongni. Sőt hajlandó vagyok — ha szükséges — interpellációm-tól teljesen el is állani. Ellenben ha Clémenceau felszólít, hogy szóljak, szólni fogok.

Megérdemelt lecke.

Hunyadvármegye — mint Dóváról értesítenek — kedden tartotta második rendes közgyűlését Dóván, melyen a megye hírhedt dákó-oláh agitátorát, Hosszu Ferencz ügyvédet, alaposan meglecseztették.

A dolog úgy történt, hogy Hollaky Artur alispán azt indítványozta, hogy a vármegye bizottsága küldöttség által üdvözölje gróf Kun Kocsárdot, e hónap 25-én születésének 90-ik évfordulóján, mert a nemes aggasztán egy is, mint a megye egykori főispánja, úgy is, mint számos köznevelődési intézet bőkezű támogatója, a megyével igen sok jót tett.

Alig haggzott el az alispán indítványa, felállt Hosszu Ferencz, s tiltakozott Kun Kocsárd e megtiszteltetése ellen azért, mert szerinte Hunyadvármegye o'áh vármegye, s mint ilyen, nem viselhetik halálát az iránt, a ki az összes vagyonát a református iskoláknak, és más oly intézeteknek adta, melyek az oláhok magyarosítását célozzák.

Hollaky alispán rögtön felett Hosszunak, és erősen visszautasította az oláh vármegye kifejezést. Oláh vármegyét nem ismer, az nincs, legfőleg egy-két agitátor betegyében.

Lázár Árpád nemzetipárti képviselő beszélt ezután, szintén Hosszunak felelve. Először is megmagyarázta neki, hogy mi a tisztesség, azután szemére lobbantotta, hogy tőle a legutóbb halálanság Kun Kocsárd megtiszteltetése ellen bezzéni, mert annak alapítványain nőtt fel ő maga is és nő fel ma is sok szegény oláh ifjú, a kikből aztán, mint Hosszu példája mutatja, magyarfaló ügyvéd, meg pápa lesz.

A beszéd végétél az alispán indítványát, Hosszu kivételével egyhangulag elfogadták.

Uj színházak Budapesten.

Kiválóan fontos ügyben volt szerdán tanácskozás Hieronymi Károly belügyminiszternél.

A Nemzeti Színház átalakításának, vagy egy új színház építésének kérdésében akart a miniszter tájékoztatást szerezni az ánkét megbiroztattól, hogy sürgősen határozahasson és a milleniumi ünnepekre kész monumentális intézettel gazdagíthassa a fővárost és az országot.

A miniszter figyelmesen meghallgatta a véleményeket és tervezeteket és az információkból mindenekelőtt megtudta azt, hogy a Nemzeti Színház mennyire nem felel meg művészeti céljainak és közbiztonsági

szempontból is milyen sürgős a rekonstrukciója.

Miután bizonyossá vált, hogy az új Nemzeti Színház építése föltétlenül szükséges, azaz az aktuális kérdéssel foglalkozott az ánkét: hol építsék fel ezt a színházat?

Szóba kerültek a főváros következő nagyobb térségei, vagy épületei, a melyeknek helye legalkalmasabb volna az új Nemzeti Színház céljaira: a mostani Nemzeti Színház helye, a Károly-kaszárnya, a Kuria és a Rókus-korház mellett levő térség.

Ebben a kérdésben egyelőre természetesen nem lehetett dönteni, mert a hely kérdése a főváros érdekeibe is belevág.

A belügyminiszter álláspontja azonban világosan kintnik abból, a mit az ánkét végén mondott: A Nemzeti Színháznak és a negyedik színháznak kérdését együttesen úgy lehetne megoldani, hogy egy később meghatározandó telken új Nemzeti Színházat föltétlenül építsenek, a negyedik színház számára pedig esetleg átengedik a mostani Nemzeti Színházat.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, június 28.

— A kolozsvári konzervatórium. 1893 június hó 24-én (szombaton) az intézet helyiségében tartandó év-szóró ünnepélyének másra a következő: 1. Liszt F. Hói induló 2. zongorára 8. kére, előadják: Weisz Irén, Péterffy Anna, Löwy Róza és Magyar Klementina. 2. Hubay J. Csárda jelenet sz. Hegedűn előadja: Feldheim Mór, zongorán kíséri Borbély Sarolta. 3. Reményi-Ábrányi. Hallgatóg. Zongorán előadja: Gölner Etelka. 4. Halévy. Román a „Zsidóné” dalműből. Énekl. Urbánecz Emília. 5. Mendelssohn, Ray-Blas nyitány, 2. zongorára 8. kére. Előadják: Szabó Matild, Áron Marika, Leeman Teréz és Duchony Ersei. 6. Bériót. 8-ik hangversenyének 1-6. tétel. Előadja Róth Albert. 7. Székely J. Magyar ábránd. Előadja Antal Róza. 8. Thomas. Duett Hamlet ezim dalműből. Énekl.: Halász Adél és dr. Bardocz Gyula (mútag.). 9. Liszt-Verdi. Rigolettó-Paraphrase. Előadja Galea Viktoria. 10. Krug. Fenn a lombon... Női kar (8 szölam) Halász Adél, Bogró Margit, Urbanetz Emília, László Sylvia, Sugár Marika, Virányi Irén, Duchony Ilona, Brauner Angela, Horváth Anna, Galea Viktoria, Piger Ilona, Kolozsvári Etelka, Áron Marika, Kadebó Irén, Széles Gizella és Seemann Teréz. 11. Wagner R. Zarándokkar 4 vadász körte. Finál Gábor, Horovitz József, Haller Gusztáv és Genersich Vilmos. Kezdeté esti 7 órakor.

— Az Erdélyi Kárpát-Egyesület kolozsmejei osztálya f. hó 22-én választmányi gyűlést tartott, a melyen elhatározta, hogy a torda-aranyosmejei osztály által június 28., 29-én Tordára, Torockóra, T-Szt.-Györgyre és a vidályi köhöz rendezendő kirándulásban részt vesz; egyúttal üdvöndes tudomásul véve a Vasvári-kör szíves meghívását, elhatározza, hogy a július 9-én a Vasvári-élméhez és a Beleshez rendezendő kiránduláshoz csatlakozik, a kör közgyűlésén részt vesz a kapcsolatban ezzel másnap (július 10-én) egy folytatódó kirándulást rendez a Hidgázamos völgyébe, hol a

Béldi-, Bethlen- és Somkeréki sziklak megjelölését és emléktáblával való ellátását eszközli; és kiegészítő osztály kirándulásra meghívhatnak a Vasvári-Kör a közgyűlésre lejtött budapesti és más vidéki vendégek, a kolozsvári érdeklődők stb.

— A kolozsvári színtársulat, mely jelenleg Marosvásárhelyt általános nagytetés mellett játszik, a napokban Szászrégenben vendégszerelt nagy sikerrel, a melynek annál inkább örvendünk, mert a nagyobb részt szász nemzetiségű városban a társulat kulturmissiót is teljesített. A társulat ottani időzérése a következőket írják: A városunkban időző kolozsvári színtársulat a szászrégeni elite közönség részéről lelkes megbírást kapott — a melyet múlt számunkban már közöltünk — hogy Szászrégennek szépet és nemesített lelkesült közönsége is valódi művelésben részesülhessen. Mészáros Kálmán igazgató-helyettes készséggel engedett a meghívásnak a kiszöközőbe a katona-zekarnak is átvihetőség, színe hozatta Szászrégenben „A megboldogult” vigjátékot, „A szultán” operettet, a „Régi dal” színművet és „Czigány” népszínműt. Szászrégen közönsége előtt sokáig feledhetetlen lesznek a június hó 15., 16., 17- és 18-ik napjai. Felesleges tán említenünk, hogy a siker teljes volt, a lelkesedés leirhatatlan. Voltak többen, kik Kovács Gyulát, hazánk e kiváló színművészt a Burgsinház legkiválóbb művészei mellé helyesték. Szentgyörgyi István Czigányával keltett hasonló lelkesedést, mint a közelmúltban Marosvásárhelyen. A műtársulat nótáit pedig valóságos virágzóánnal árasztották el. A vendégszeretettől is bőven kijutott, s a társulat előrendő tagjai dr. Gidófalvi István közgyűlés házánál találtak olyan ritka fogadtatásra, mely önkre feledhetlen lesz a jelen voltak előtt. Viszonozandó a minden irányban tapasztalt szeretetet. Mészáros Kálmán az igazgatóság nevében 52 terített bankettel rendezett a Szultán előadása után, melyen jelen voltak dr. Gidófalvi István és szeretetreméltó neje, Pap Sándor nejevel, Szabolcska Mihály nejevel, Szántó Károly kath. plébános, Wagner Oszkár, Kerekes Samu, Wagner főhadnagy, Bodor Ferencz, Gidófalvi Árpád főhadnagy, Drotlef Béla, Pinl karmester, Baintner és Póla huszárhadnagyok, s az ott időző színtársulat tagok. Leles közönségek fűszerétek az emlékedt hangulatú estélyt. Mészáros Kálmán mint házigazda volt az első, ki megköszönte a színtársulat odaadó lelkes működését, dr. Gidófalvi István közönségtől fel, kinek orszárlásnéze volt az átrándulás létesítésében; Dr. Gidófalvi mészároara; Kerekes Samu emlékedt lelkes hangon a kolozsvári nemzeti színház tagjaira emelte poharát. Volt még ezen kívül számtalan tosz, s a lelkes mulatásnak a hajnali vonat indulása vetett véget a színtársulat tagjainak elutazásával.

— Sándorján süllyed. A sándorján elvezető út, a nyári színházzal átellenben, mintegy 200 lépésnyire az elvezető utat a Szamos nagyobb mértv tavasszi vizállása alámossa. Az ut a közepén ketté hasadt s a szamos felőli oldala mintegy fél méternyire

AZ „ELLENZÉK” TÁRGYAJA.

1893. június 28.

„A rettenetes Czar”.

Regény a rettenetes Iván korszakából. KÉT KÖTETBEN.

Irta: Gróf A. K. Tolstoj.

Fordította Clare Filmore után: AMICA. MÁSODIK KÖTET.

XVI.

A Basmanov varázsszere.

(Folytatás.)

(65)

— E innét! — mondá a fiát félre taszítva, — el innét, te nyomorult! Az, a ki a csár haragját magára vonta, nem lehet az én fiam! Áldástosan ved alá magadat az ő Felsége akaratának!

— Szent atyám! — esdeklött Basmanov a térdein a pap lábához vonszolva magát — szent atyám! kérlek légy szószólóm a csár előtt.

A pap lesütött szemekkel, egész testében reszketve mozdulatlanul állott.

— Hagyj békét a szent atyának! — mondá Iván hidegen — midőn eljön az ideje, imádkozni fog a te lelked nyugalmáért!

Basmanov könyörgő tekintettel a szemébe, vadul nézett maga körül, de minden arcon ugyanazt az érzéketlen kifejezést látta, ekkor átváltozáson mentek keresztül az érzelmek.

Látta, hogy a kinszt, mely egyértelmű volt a lassu halállal, semmi képpen sem tudja eltorlítani, és látta, hogy bár mit mondjon ő mostan, az nem fog a sorsán könnyíteni, vora el volt döntve és ez a meggyőződés vissza adta a bátoraságát. Felállott, egész magasságában kiegyenesedett és kezét a csipőre téve, megveto mosolylyal fordult Ivánhoz.

— Félel mes uram és gardám — kezdá

szilárd hangon, fejét hátra vetve, hogy rendtelenségbe jött fűrtjeit ismét rendbe hozza, — félelmes uram!

A te parancsolatodra megyek a kinpadra és a halálba. De engedj meg, hogy irántam tanusított nagy zivességedért egy utolsó köszönetet mondjak! Bűnemet már jól ismered, mert te érted, egyedül te érted követtem el azokat! És midőn majd a vérpadra vezetnek, akkor bizonyonnyal el fogom mondani a népek mind azt, amit rólad és a te sokféle kegyelmeiségedről tudok azok iránt, kik tégedet hűségesen szolgáltak! És most szent atya, hallgasd meg az én gyónásomat!

Az Opritchnik, sőt maga az atya, Alexis Basmanov nem engedte, hogy Fedka a beszédét bevégezze, de az ajtóhoz hústák, hol Maljouta megkötözte, lóra ültette és a fal felé vezette.

— Oh, atyám! — mondá Iván a paphoz fordulva, — te látod, hogy milyen emberek vagyok köztökre! Titkos és nyílt ellenségekkel! Imádkozz az irgalmas Istenhez, hogy kegyesen nézzen igyekezeteimre, melyet én nyomorult bűnös az ő szolgálatában teszek; és engedje meg, hogy igyekezeteim siker koronázza, hogy áruság gyökereit kitépjem ebben az én országomban, melyet ő hűltetett az én gyenge kezembe, hogy uralkodjak felette, és a népet az igaz utra vezesse!

A csár felállott, miután a szent kép előtt meghajolva keresztet vetett magára és a paphoz ment, hogy áldását elfogadja. A pap és az egész rend a küszöbön kísérték a csárt, és aztán, hogy a fényesen felszerázott lovak a távolban eltűntek, hosszasan állottak mozdulatlanul a kapu előtt, nem merte szemüket a földről felemelni.

XVII.

A bohó ruha.

A most elmondott eseményeket követő nap reggelén, két udvari személy ment Morozovhoz, (a ki a csár rendeletéből a faluban maradt) azon hivatalos parancsral, hogy

azon a napon az ebédén jelenjék meg. Midőn Droozheena Andreit a palotába érkezett, a bankett már elkészült, az Opritchnik össze voltak gyűlve és az öreg nemes megjegyezte, hogy ő volt az az egyedüli vendég, a ki nem tartozott közzük.

Ebből azt következtette, hogy a csár különös megtiszteltetésben részesíti. A haragok sugtak és Iván Vassilevitch, legközelebb álló kedvenceitől kísérve, az ebédlő terembe lépett. Meghajította magát a társaság előtt és azután a trónusra tilt. A vendégek elfoglalták a megjelölt helyüket. Csak egy hely maradt üresen, az, a mely a Godoonovnál alól volt.

— Nemes Droozheena, kérlek ülj le! — mondá a csár nyájason az üres helyre mutatva.

A Morozov arca elsötétült.

— Felség, — válaszolá — Morozov egész életében tisztelte enmagát és halálá napjig tisztelni fogja. Felség, én sokkal idősebb vagyok, mint hogy új szokásokat tanuljak. Helyezd reám ismét az átkodat, tisz el a jelenléteből — de Godoonovnál lejjebb ülni nem fogok.

Mindenki bámuló tekintetet váltott. De úgy látszott, hogy a csár el volt készült erre a válasza és nyugodt kifejezést megtartotta.

— Boris — mondá Godoonovnak — két évvel ezelőtt a nemes Droozheena fejét a te kezéidbe helyeztem, ugyan azon válaszáért, melyet most adott. Ugy látszik hogy minden gondolatomat meg kell változtatni.

Alattvalóimnak többé nem szabad parancsokat adni; ezután ők fognak nekem parancsolni. Nem vagyok ur többé az én saját szegény kis hazámban! Össze kell gyűjtenem azokat a hűséges szolgálmat, a kik még mellettem megmaradtak és veldk utra kelni a nagy világba.

Ök engemet még innen is elkergetnek, a hogy Moszkvából eltűnnek!

— Felség, — válaszolá Godoonov alázatosan és azzal az óhajtsással hogy Morozovot megmentse — te rajtad áll és nem rajtunk, hogy asztalnál helyet jelölj. De az

öreg emberek a régi szokásokhoz ragaszkodnak és ezért kérlek ne haragudj amiért ez a Nemes nem tudja elfelejteni azt a jogot, mely egykor az ővé volt.

— Felség, engedelmekkel én fogok Morozovnál lejjebb ülni, — a te asztalnál minden hely tisztességes!

Ezt mondva olyan mozdulatot tett, mint ha fel akart volna a helyéről állani, de a csár egy tekintettel visszatartottatta.

— Morozov valóban öreg! mondá hidegen és a kik hallották mindnyájan tudták, hogy most valami szokatlan fog történni ám-bár senki sem gyanította hogy a csár haragja minő alakban fog nyilvánulni. A készlődő vihar előzetében mindnyájan visszatartották a lélegzetüket.

— Igen — folytá Iván nyugodtan — ez a nemes valeban öreg, de a lelkiéte nagyon fiatal. És a jó tréfát annyira szereti. En is szeretem a jó tréfát, a maga idejében midőn áhítatossággal vagy országos dolgaimmel nem tűközik össze. De fájdalom! azon nap óta midőn Nogtev bohóczom meghalt, senki sem volt aki engem mulattasson.

Es most világos ez a mesterség az, mely a mi jó barátunkat, a Nemes Morozovot leginkább megilleti. Megígertem neki, hogy nem szűnök meg kegyemben részesíteni, tehát, ezennel kinevezem ötöt első bohócomnak! Hozzátok ide a nogtev tarka ruháját és öltöztessék fel a nemes Morozovot!

Midőn Morozov ezeket a szavakat hallotta, úgy tántorgott mintha villám sújtotta volna. Xalásos epadt lett, a vér a szívéhez tolt, és az arca oly iszonyu kifejezést nyert, hogy még az Iván arca mellett is borzasztó volt azt látni.

Kétkelkedett ha valjón jól hallott-e, nem tudta elhinni, hogy a Csár, oroszországnak az egész régi Nemességét illy durván szándékozik megsérteni egy olyan ember személyében, kinek az Anya-ország érdekében tett szolgálatai mindenki előtt oly ismeretesek. Mozdulatlanul állott, kérdő tekintettel néve a csárra, mint ha várná, hogy az a szavát visszavonja.

De Vassile Grazi, a Csárnak egy mosdulatára felállott a helyéről, és Droozheena Andreitchoz közeledett, egy apró oszörgökkel és csillám lemezzel borított tarka kaftánt tartott a kezében.

— Uram, öltözz fel! — mondá Grazi — ami félelmes urunk megtisztelt tégedet azon köpenyeggel, melyet Mogtvernek a meghalt bohócznak a válláról vettünk le!

— Távozz! — kiáltá Morozov, Skoravotot félre lökve, — te, gazember, ne merészed a Nemes Morozovot bántalmazni, kinek őseit a te ésed örömmel szolgálták mint jobbakat!

És Ivánhoz fordulva, felindulástól reszkető hangon azt tette utánna —

— Eönség, vond vissza a te kegyetlen szavaidat! Parancsol meg, hogy fejezenek le! Rendelkezhetsz az élettemmel; de a becsülettemmel senki sem rendelkezhetik!

Iván Vassilevitch az Opritchnikhoz fordult.

— Mem volt-e igazam midőn azt mondtam, hogy Droozheena szereti a jó tréfát? Ti hallottátok őt? Még egy kaftánnal sines többé jogom őt megajándékozni!

— Fenség — folytá Morozov — a Mindenható Isten nevére kérlek vond vissza szavaidat! Átyád, még a te születésed előtt kegyes volt irántam.

Az atyád és a te szolgálatodban, sok vérem folyt el és sok sebeket kaptam. Semmit sem kimsitem a te szolgálatodban, de a becsületemet mindig megtartottam. És most azt parancsolod, hogy ősz fejemet gyalázzák meg! Átyádnak egy öreg szolgálát meg akarod alázni! Parancold meg inkább, hogy vigyenek a vérpadra, parancsol meg, hogy a legiszonyubb kínzásokat kövessék el rajtam és éppen olyan készséggel fogok menni a tőkéhez, ahogy az elmúlt napokban, a te szolgálatodban a csatába mentem!

Mindnyájan hallgattak és a Morozov ékezlőzlésának mindenki érezte a hatását; az Iván hangja törte meg a csendet.

(Folyt. köv.)

Jelnyed. Jó lenne ezt az utat, mielőtt nagyobb szerencsétlenség bekövetkeznék, a székér közlekedés elől elzárni. A székérjának rendezése különben egyik égető kérdésé képezi a városnak. Az itt uralkodó mizeriákra különben közelebbről rá mutatunk.

Az Iparos Ifjak Önképző és betegsegélyező egylete választmánya ma június 23. pénteken este 7 órakor tartja választmányi ülését, amelyen való megjelenésre ez uton is felkérjük egy választmányi tagokat, mint minden érdeklődő ügyesebb iparost, mert ezen választmányi ülés készíti elő a közgyűlést, melyen az egylet általános betegsegélyező pénztárára, a törvényeszerűen megörösített új alapszabályai értelmében. — Tudvalevő dolog, hogy törvény értelmében minden ipari alkalmazottnak ezután közszerzőleg be kell állnia a betegsegélyező pénztárába. Ilyenek lesznek Kolozvárt: a hatóságilag kezelt, kerdletti betegsegélyező pénztár. — Ilyen elismert, a budapesti általános munkássegélyező helyi fiókja. De mindenik puszta, szárazon oszlik betegsegélyt nyújt, míg ez az iparos ifjaké egyszerűen művelődést is. Nem szorult tehát ajánlatára ez az egylet azon szempontból, hogy minden iparos segéd ebbe álljon be, aki a maga anyagi biztosítás mellett még mivelti is szándékozik magát — jól meggyezendő — külön fizetés avagy másnemű áldozat nélkül; mert ebben az egyletben e szellemi miveltés eszközei is nyújtva lesznek éppen úgy amint, eddig is voltak.

A belvárosi róma. kath. leányiskola III-ik osztályának ma délután volt az évi zárvizsgálata, melynél Biró Béla apátplebános elnökölt a az iskolásokat dr. Groisz Gusztáv főgondnok, Benel Ferencz választmányi tag és Gáza József iskolászként tag képviselte. A zárvizsga 9 órakor vette kezdetét és majdnem déli 1 órakor ért véget. A terem, melyben a vizsga lefolyt, már is igen kicsinynek bizonyult a közel 100 tagot számláló osztály növendékeinek és az ezek által érdekelt nagyszámú hallgatóságnak befogadására. Az eredmény igen jónak mondható, mert 16 kitűnőnek, 31 jelesnek, 26 jóknak tartották, a mely jelesnek mindenesetre a jeles tanítónő, Markó Matildot dicsható, a a hallgatóság teljes megelégedésével is találkoztak. Az elnöklő apátplebános által ajándékozott egy arany és a főgondnok dr. Groisz Gusztáv által ajándékozott két arany jutalomdíjból a 16 kitűnő növendék közül egyet Wieder Emiliát, egyet Ákoncz Ilonát, egyet Gonosz Rózát nyert el sorsolás után; a többiek pedig értékes imadékokat és szent képeket kaptak. A vizsga végezte után a hallgatóság a kiállításra terembe vonult, a hol a növendékeknek írásos rajz-dolgozatait és jeles női kézi munkáját tekintette meg szintén teljes megelégedéssel.

Vizsgák. Tegnap folytát a kolozvári hídelvi ev. ref. népiskolában az évi vizsgálatok. Az egyház részéről Herepei Gergely és Zorányi Jenő, dr. Kolozvári Sándor és Bónis István, megyei főjegyző jelenlétében. D. e. volt az I. osztály, d. u. pedig a kisdudorv intézet vizsgálata. A növendékek egyesén feleltek és a bizottság teljes megelégedéssel nyilvánította Deési László tanító és Deési Lászlóné gyermekkertésznek egy évi odaadó munkálkodását. Sikertől tornavizsgát is mutatott be a növendékekkel Kovács János tanító.

Hozsonypróba. Ma délután fél 7 órakor a közúti vasut mozdonyait megfogják próbálni. A mozdony a vasúti indóháztól indul ki és végig robog a nagy-utczán ünnepélyes és komoly méltósággal. A közönség figyelmét felhívjuk az érdekes látványra.

Lengyel női zenekar játézik esténként a „Stadler” kert-helyiségben, melynek szabatos játékát nagy élvezettel hallgatja az ott mulató közönség. Fialat lengyel lánykákól áll javarésben a zenekar, melynek magyaros zamatu darabjai megérdemlik a meghallgatást. — Sebei Pál vendéglős pedig közben nagy gondallal szolgáltatja fel az izletes ételeket és italokat. Ajánljuk a mulató közönség figyelmébe a jónevű vendéglőt és a női zenekart.

Az Emke ügye a fővárosban gyökere reorganizáció alatt áll. Pénzügyi kezelését és tagjai nyilvántartását a belvárosi takarékpénztár részvényszerűsége vette át. A rendezés végett Sándor József alelnök, főtitkár Kolozvárról a fővárosba érkezett és dr. Wagner Géza ellenőrről és kezelő pénzügyintézet a jövőre nézve rendszeres megállapodásra léptek. Az ügyek ugyan eddig is rendben mentek, azonban jövőre a kolozvári központ és a fő és székvárosi szervezet között még bonyolult összefüggés lesz.

Vasvári Kólos hercegprímás szerdán Rómából Balaton-Füredre érkezett. A primás kitűnő egészségnél örvend a az egész nyarat a Balaton melletti tucsalomban akarja eltölteni. Csak anguszta közepén jön vissza rövid tartózkodásra a fővárosba, mert a Szt.-Istváni körmenetet az idén személyesen akarja vezetni.

A nyarad-szeredai olvasó és társalgó egylet a bálház alap javára, 1893. évi július hó 2-án a marosvásárhelyi zenekar közreműködésével a nyári szinkörben zártkörű táncestélyt rendez.

Kun Kocsárd gróf születés napjának 90-ik évfordulója alkalmából az Emke a szászvárosi ev. ref. Kun kollégium előljárósága és Szászváros polgársága június 25-én szép ünnepet rendez. Az ünnep programja a következő: 1.) Az összes küldöttségek gyűlékezése déli 12 órakor a Kun kollégium tornacsarnokában. 2.) A küldöttségek együttes felvonulása fél egy órakor a közös tisztelgésre. 3. Közébd. d. a. fél 2 órakor. 4.) Fáklyás felvonulás este 8 órakor. Gyűlékezés a tornacsarnok udvarán. A Törvis felől jövő vendégeket június 24-én d. u. 3 órakor a Déva felől jövőket pedig 25-én d. e. 11 órakor fogadják a vasúti állomáson a rendező bizottság. Az Emke részéről egy nagyobb küldöttség fog az ünnepélyre Szászvárosra menni.

A torda-toreczki kirándulás iránt nagy az érdeklődés. A rendezést a torda-aranyosmegyei osztály igen lelkesen és buzgón végzi. Részletes programokat a központi titkár hivatalban kaphatni, hol 25-éig bejárólóg jelentkezőket is elfogadják. A valóban szép és etnográfiai szempontból is érdekel bíró kirándulásra felhívjuk a közönség szives figyelmét.

A Mária Valéria árvaház választmánya Sigmund Deszóné elnökle alatt Szász Demeterné asszállásán tartott ülésében többek közt bejelentették, hogy Jakab Ilona árva, ki Kiss Sándor alapítványán nevelkedett, pár év óta az árvaháznál család minőségben alkalmaztatott — férjhez megy egy tisztességes szivargyári felügyelőhöz. A választmány szívesen egyezik bele, és a kiházasításra 25 frtot utalványozott, még az árva takarékpénztári könyvet kiutaltványozta. Több kérelem adatott be, árvt, örökbe való kiadásért, valamint árvt bevétele iránt; az ügyet a választmány az igazgató tanácsra bízta. A városi árvaszéktől is két árva bevételeért kérelmeztek. A választmány a kisebbiket bevett az alapítványi helyre, a nagyobbikat ki az alapszabályok szerint már túlhaladta akort beveszi ugyan, csak is a városi árva való tekintetből, azon reményben, hogy a város némileg segíteni fogja. Bemutattak is 1872-ik évtől fogva a bevett árvtól való kimutatás szerint az intézetek felvettek 117-et. Jelenleg van az árvaházban 39 árva, rokonnaknál 14, férjhez ment, tisztességes asszony 18, az intézetben járványos betegségben meghalt 12, tartózkodása helye nem tudatik 8, örökbe jól elhelyezve 2, gyermekkereszténzőv készült 1, Ipariskolába jár 2, varrónővé lett 2, rossz magaviseletű 4.

Gyászjár. Gálospetri Csongrády Kálmán, földbírtokos, nyug. m. kir. belügyminiszteri titkár, a nagy-szebeni ev. ref. egyházmegye gondnok, Nagyáthlói megye választmányi tagja Sz.-Vessződön meghalt.

Mennyiért ül Farkas Menyhért ur? Országosra föltűnik, hogy a nagy „lottós,” kinek még két százezer frtot kellett volna az állampénztár részére megteríteni, öt évig til fogasában. Nevezetesen a dologban az, hogy míg más halandó, 5, esetleg 10 frt erejéig til egy napon; addig Farkas Menyhért 111 frt és 11 krt tilt le a sötétben. Ő még ott is ur, hol más a legszegényebb.

Püspöki beigtetés. Bende Imréné, a nyitrai egyházmegye új főpásztorának, a nagyvárú Roskórány Ágost utódjának installációja tegnapelőtt ment végbe Nyitrán nagy ünnepélyességek között. Az ünnepségre az egyházmegyéből tömegesen seereglettek a hívők, a papáság igen nagy számmal volt képviselve. Az installáció a várt templomban történt, mely már a hajnali órákban szüfölség megtelt hívőkkel. Az előkelőségek sorában ő mlga bevonulása alkalmából emelített küldöttségekben kívül ott voltak még Jekelfalussy Lajos miniszteri tanácsos és Sélly Sándor főkapitány is. Az új püspök helymélálatban, nagy papi kísérettel, harangzúgás, moskálások és orgonaszó mellett vonult a templomba. A püspök trónon felöltözött az ornatust és infulát a pásztorbottal kezében hirdette ki a királyi kinevezési okmányt, mely után következtek a pápai bullák a kinevezésről és az egyházmegyei papsághoz, a királyparancshoz hasonlóan hűségre és engedelmességre intvén őket az új főpásztor iránt. Ezután Wencsell Ferenc nagyprepost üdvözölte ő mlgtát az egyházmegye nevében, mire a papság hódolata következett: a szokásos kécsók, melyet a püspök azal egészített ki, hogy minden papot arezon csókolt.

Az egyévi önkéntesi jog. A közös hadügyminiszteriumban jelenleg, mint a „Magyar Értseítő” írja, tanácskozások folynak a fölött, milyen módokat kell nyerniük el jövőre az egyévi önkéntességi jogot azok az ifjak, kik azt az általános véderőtörvény 65 §-ának végrehajtási harározata értelmében csak képsítő vizsgálat által szerzhetik meg. Hír szerint csak azokat a jeleketek fogják ezentúl ilyen vizsgára bocsátani, kik látogatási bizonyítvánnyal tudják kimutatni, hogy valamely kőépsítkola bizonyos, csak később meghatározandó számú osztályát, vagy valamely kőépsítkola hatóságilag engedélyezett katonai előkészítő iskola egész tanfolyamát végezték. Ez utóbbi intézketés igazgatói a múlt hónapban Bécsbe tartott értekezlet alkalmával abban állapodtak meg, hogy a hadügyminiszteriumnál oly szabályzatot fognak kérelmezni, mely a képsítő vizsgálat követelményeit szabatosan és pontosan határozza meg.

Mérsénylet a gyereveit ellen. Bród közelében Noveska állomásnál szombaton hajnalban történt a vasúti szerencsétlenség, a melyet — mint említettük — valami

gonosz merénylő okozott a váltó rossz beállítását által. Ugyanebben az időben — mint levelezőnk írja — Bród állomás közelében is következett el merénylet a négy órakor elinduló gyorsvonat ellen. Egy ájtárónál ugyan is eddig még ismeretlen gonosztétók felszálltak a sínreket, deszkákat és gerendákat fektettek a vágányokhoz keresztül, úgy, hogy a gyorsvonatot ez az akadály okvetlenül kialsiklásra bírta volna. Szerencze, hogy a vonatvezető már messziről észrevette a rombolást és felhalmozott gerendákat, és ellengőzt adott. A vonat idejekorán megállott és így a bajt elhárították. Az akadályok elhárítása csupán csekély vonatkésést okozott.

A dohányzás és az egészségség. Egy Brodnar nevű angol orvos érdekes vizsgálatokat folytatott a dohányzásnak az egészségre gyakorolt ártalmas hatásáról 123 betegek közül, kik 18—78 évesek voltak, 98-an hódolnak a dohányzás szokásának. Ezek közül 90-nél bizonyos érzékeknek (a hallási, izlési és tapintási érzékeknek) jelentékeny gyengülése mutatkozott, 82-en időszaki fejfájásban szenvedtek; fejfájásuk hol fokozódott, hol meg eltűnt, a szerint, a mint a dohányzást megszorították vagy megszüntették; ötön komoly idegbetegségbe estek; 60-nál a szív működésének gyöngye zavarai mutatkoztak; 89-en kisebb-nagyobb mértékben gyomorhajban szenvedtek; 52-en járás közben szédülést éretek. A betegek ötven százaléka feledékenység miatt panaszkodott és ez a baj némelyiknél annyira fokozódott, hogy még a családnevtükre se bírtak visszaemlékezni. Az orvos a betegeknek 80 százaléknál szembetegségeket is konstatait.

László fatolvajok. Tegnapelőtt Nemes Károly m. k. erdőgondnok és Földes Tamás erdész, erdőőrök kíséretében az alábbi államerdőbe mentek éjjeli portyázásra. Egyszerre azon vették észre, hogy az oláhok dezamálják az erdőt és midőn intézkedéseket tettek ennek megakadályozására: 200 oláh támadt ellentük. A sötétben az oláhok véres harczt készletet rendezni az erdészeti személynézet. Két erdőőr élete már veszélyben forgott és ezek kénytelenek voltak övédelemből ismétlő fegyvereiket használni. Az örök részéről tüzeles tüzeles történt, a mi hatott is a vad csöcsökre, mert egyszerre a támadokból szaladókka váltottak. Az erdőőrök fegyvereiknek köszönhetik, hogy életben maradtak. **As oláhok közül egy meghalt és többben megsebesültek;** az erdőőrök között két sebesülés történt. Az esetről értesítették a kerdletti csendőrséget, a mely nyomozást indított.

Egy millomos grófi csód. Budapestról írják lapunknak: Sok kalamitással jár gr. Csáky Tivadar csodjének rendezése, mely annak dacára, hogy már megnyitásának tíz éves jubileumát megüldhetné, még sincs túl a kezdetén. Gróf Csáky Tivadar, hiteltelzőnek számítása szerint, tíz millió forintot mulatott el az ősi bírtokán kívül, melyen felül milliói örökségek is jutottak résé. Mint igazi grand seigneur élt Párisban és oly fényt fejtett ki, hogy rajta volt a világ szeme. Épp olyan kísértettel köcsizott, mint a császár; fullajtár járt előtte, huszár mögötte. Ilyen fényes életmódnak érthető, hogy csód lett a vége. A csódot a budapesti törvényszék 1883-ban meg is nyitotta s befajeztével a gróf, a ki most hivatalnokoskodik, újra gazdag ember lesz, mert 64,000 hold néz rá majdnem egy tagban, a melynek csupán egy ötóde évi 110,000 frt bér hoz. Ezt a vagyont akarván a csódválasztmány a csódtömegbe besorozni s akkor mindjárt rendezne a dolog. Jogilag rendezhetnék de formailag egy kis akadályra van. Gróf Csáky Tivadar családja ugyanis ezt hitbizománynak szánta, az elhalt családfe azonban nem esz-közlőven ki a királyi jóváhagyást, az nem lett leköttött vagyonná, hanem Tivadar grófra néző örökségé. Azonban hogy-nem a telekkönyvbe bejegyeztették azt, hogy a bírtok hitbizománnyal. E törvényellenes bejegyzés törleessét indított pört a hiteltelzők nevében először Sz. J. ügyvéd, aki két forumon pernyertes is lett, kimondatván, hogy királyi jóváhagyás hiányában a bírtok hitbizománnyal, a telekkönyvi korlátozás tehát törleendő. Ezt azonban a legtöbb tvszék megküszitotta, amennyiben megváltoztatta az ítéleteket, de csak formai okokból, miért is a hiteltelzők utasították A. K. ügyvédet, hogy új pört kezdjen. A pör meg is indult, de hat év óta már nem tesz benne a tömeggondnok semmit. Ez alatt pedig már meg is nyerheték volna azt is és szedhetnék az óriási jövedelmeket. E hanyagságról nagy vita és összezördülés támadt a csódválasztmány tagjai között és többen leköszöntek, közöttük országgyűlési képviselők, miért is most újra előlöl kezdődik a dolog. A budapesti királyi törvényszék ugyanis új csódválasztmány alakítása végett e hónap végére az összes hiteltelzőket összehívta.

Apróságok Amerikáról. Amerikában összesen 1850 városban használják a villamos világitást. Az Egyesült Államokban 28 város van olyan, a melynek 100,000 lakosa sőt több is van. — Madisonban egy 80 éves gazda köböl csináltatott magának koporsót azért, hogy semmiféle állatka hozzá ne férhesen. A koporsó 1500 fontot nyom. — Az Egyesült Államokban a legtöbb korcsma San-Franciscóban van, mert kilencvenhárom személyre jut egy, azután Albany, hol 110-re, majd New-Orleans, hol 121 személyre jut egy. — Az Egyesült Államokban évenként özpök előállítására négyezszázmillió dollárt és kalapra háromszázmillió dollárt adnak ki. — Észak-Amerikában az első nő, Bascon Florenzo kiasszony az, a ki bölcsészettudorrá avatottól fel a baltimori Hopkins

egyetemen. A kiasszony Massachusetts-államból való. — A legdrágább bundának való bőr a kamtszkai fekete rókaé, melyért ezer dollárnál is többet adnak.

A csár tulajdonaitól a pétervári udvari körök információja alapján igen érdekes apróságokat közöl a „Times.” A csár nem lovagol mostanában annyit, mint régebben. Zömök testalkata igen meglekíti a lórállást és lassúlást. A lovaglás magában nem fárasztja, csak hogy a lóva nem bírja ki hosszabb ideig a terhet. A nevezett lap megemlíti azonkvil, hogy a csár bizonyos dolgokban rendkívül nyakas természetű. Óriási rábeszélésbe került például míg rá tudták venni, hogy Kiebe utazzék, vagy pedig hogy Bulgáriával szemben tartózkodóbb legyen. — Ezen nyakas természetének megvan az azonban a jó oldala is. A csár például egy el van tőkélve a béke fenntartására, hogy annak veszélyesítésére irányuló bármely tette sehoggy sem lehetne őt rávenni. A Franciaországhoz való közeledés is ezen az alapon történt. Azon a sokan emlegetett udvari bálon, melyen Montebello gróf nagykövet és felesége is jelen volt, a csár e szavakkal fordult egy nagykövethez: „Montebello gróf és a grófné rendkívül tetszik nekem!” Ezt állítólag azért mondotta, hogy meggátolja Montebello grófnak Londonba való áthelyezését.

Harcz elefánt és oroszlán küszött. Barnley angol városban egy állatsereglet van jelenleg. A napokban az a véletlen esett meg az állatsereglet őreivel, hogy nyitva felejtették az oroszlánkölyök kalitkájának ajtaját. Egy fiatal oroszlán kijött a nyitott ajtón, s a látogatók nagy rémdöletére föl s alá kezdett járni a kalitka előtt levő folyosón. Mindenki menekült. A fiatal oroszlán pedig hirtelen kirohant s egy ugrással a szomszéd rekeszben levő elefánt nyakában termett. Az elefánt nem vette tréfára a dolgot, ormányával megkapta az oroszlánat s aztán rátette lábát. Az örök nagy küzdelemmel szabadíthatták ki végre az oroszlánat az elefánt lába alól s visszavitték kalitkájába.

Reform-toilettek.

A chicagói világiállítás női kongresszusára illusztrációkkal díszített röpiratot adott ki, mely a női ruha reformjával foglalkozik és a már előbb kitűndött toilette-bizottság által kidolgozott reform-ruha tervezetét közli. A kongresszus a tervezet egész mivoltában elfogadta s annak életbelepítésé mellett a röpirat szerint egy milliónál több amerikai nő kardoskodik. És pedig előreláthatólag a lehető legjobb eredményre.

Mert tíres nyilatkozatok helyett egyszerűen kijelentették és kötelezték magukat a nők, hogy olyan ruhákban fognak járni, a minőket a bizottság megállapított. Természetesen ez a toilette-reform báli, estély- és más luxus öltözékeket teljesen érintetlenül hagyta, csak a mindennapi, rendes használatra szolgáló egyszerű ruhákkal foglalkozott. Ezek reformálásánál három szempont az irányadó: kényelmesség, célszerűség és amellé mégis a természet előnyeit elléggé feltűntető szébas.

Az új öltözetnek fölve, hogy azok a testet a szabad mozgásban legkevésbé akadályozzák. Tág keztyűk, kényelmes cipők mellett bő ujjak, melyen kivágott ruhaderekak, hogy a kéz, láb, kar és nyak szabadon mozoghasson. A fűzőkről bölcsen hallgat a röpirat.

Hanem ezek helyett, foglalkozik a könyvecske a kalapon kívül olyan toilette czikkokkal, melyek bár a legújultólözhetlenebbek, a női ruhatarak legrejtettebb titkai közé tartoznak. A „dessous”-kal, amint a francziák a női öltözéknek eme delikát részét nevezik.

Ezekről a következőket olvassuk: „Legjobbán ajánlhatjuk a könnyű szabású lovagló nadrágot s a kevéssé feszes alsó mellénykét — vagy egyáltalán semmit az ing és ruha közt. A ki könyvecske összesen három új reformruhának közli a leírását és a rajzát. Ezek a „sziriai”, a „sport” és az „amerikai” kosztümök. A sziriai áll kényelmes, térdig érő bluzból, a mely a nyakon mélyen ki van vágva s széles rúncokban omlik alá. A bluzt kiegészíti a térdben bő, széles bugyogó, olyan, a minőt a török nők hordanak. A bluz fölött lehet kis Garibaldi mellényt hordani, olyant, minőt a hatvanas években hordtak. A sport-kosztüm pedig a lábát a térdéktől kezdve szabadon hagyja. Az amerikai kosztüm pedig a bluzon és a bugyogón kívül rövid kabátkából áll.

Csinos fiatal leányok bizonyára jól fognak mutatni ezekben a bugyogós kosztümökben is, de idősebb hölgyeknek ez a divat nem igen ajánlatos.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti távirata.)

Bokros Klebelsberg ügy.

Budapest, jun. 23.

A múlt napokban egy Karácsonyi Gyula nevű fiatal ember került bűnvádi kereset alá többszörös váltó hamisítás miatt.

A fiatal ember állítólag a Bokros nevére hamisított váltót és a Bokros ügyben lett volna korona tanu, mint a ki az ismert nagy jelenet alkalmával a szomszéd szobában Bokrosra lesekedő hiteles személy alibijét bizonyította volna.

Karácsonyi tett is Bokros javára szolló vallomást, de most azt visszavonta a rendőrnégnél és odamédelitotta,

hogy őt 300 frttal és egy ajándék arany órával Bokros bérelte fel hamis tanúságtételre.

A rendőrség sem a vallomást nem akarta tudomásul venni sem az előnyomozást nem akarta megindítani.

De Györffy Gyula képviselő, a gróf Klebelsberg képviselőtében a belügyminiszterhez felebbezett. E felebbezés következtében a belügyminiszter Bokros ellen ma a rendőri előnyomozást elrendelte.

A szerelem feltés drámája.

Budapest, jun. 23.

Szeukuja temesmegyei községben lakó Vakaresku János gyurbirtokos, Vakaresku Helén kiasszony rokona, nem rég egy kiváló szépségű bojár leányt vett feleségül.

A férj boldogtalan volt, mert az asszony egy kissé kaczer és csapodár volt.

Nagy lábon élt férje Othellói féltékenységeben leította huszárját és száz frtot ígért neki, ha az asszonyt az ablakról lelővi.

A huszár golyója a szép asszony szívét koresztül furta.

Ugyan-e pillanatban a huszárt egy másik golyó találta, melyet a férj röpített feléje, így akarárn eltenni láb alól huszárját, hogy rá foghassa a gyilkosságot.

A huszár csak könnyű sebet kapott, a mely nem volt halálos.

A férj ekkor a másik szobába rohant és föbe lötte magát.

Botrány a kamarában.

Páris, jun. 23.

A francia kamarában tegnap óriási botrány történt.

Millevoje volt miniszter olvasta fel Clemenceau leveleit, melyeket az angol kormányhoz intézett.

E levelekből kitudnik, a Herz-ügyben Clemenceaunak Angliában czinkostársai voltak.

A levél felolvasásának elején roppant izgatottság volt az egész kamarában.

A külügyminiszter kezeit égre emelte felve, hogy óriási következményei lesznek a levél felolvasásának.

A levél vége felé valóságos bábeli zürzavar keletkezett.

Egyszerre azonban a levélben foglalt leleplezések oly badarságokról kezdtek szólni, hogy az egész kamara elkezdett nevetni.

Mikor Millevoje azon névjegyeket kezdte olvasni, a mely azokról szól, a kiket az angolok megvesztegettek, Bordeaux képviselő, kit szintén megnevezett, így kiáltott fel:

„Őn nem fogja elhagyni a termet addig, míg jóvá nem teszi a jás gyanúsításait.”

Millevoje volt miniszter erre így vágott vissza:

„Ha ez az okmány valódi, őn hazaáruló.”

Bordeaux: „Őn pedig czinkostárs egy tolvajnak és hamisítónak.”

Millevoje: „Ezért elégtételt fog nekem adni.”

Bordeaux: „Azt nem fogok adni, mert őnek fogalma sincs a becsületről. Ő egy becsutelen haramis.”

Midőn e becsutelen szavak elhangzottak Millevojet tovább nem akarták hallgatni. Ez oly kinosan hatott Millevoje, hogy sápadtan támoogyott le a tribünről.

A kamara ezután a kinos incidens után határozatilag kimondotta megvetését ez ocsmányi rágalmak miatt.

Millevoje lemondott mandátumáról.

Clemenceaut mindenfelől üdvözölték.

Dereulede és több boulangista képviselő az undortól lemondott képviselői állásáról.

Az önkéntességi jog módosítása.

Budapest, június 23.

A közös hadügyminiszteriumban az önkéntesek jogának szabályozásáról tanácskoznak. A véderőtörvény 65. §-át oda módosítják, hogy önkéntesi jogot azok kapjanak, akik valamely középiskolát elvégeztek, vagy államilag engedélyezett önkéntesi iskolát végeztek.

Katasztrófa egy cirikusban.

Budapest, június 23.

Madridban tegnapelőtt borzasztó szerencsétlenség történt. Előadás közben a cirikus épület összeomlott, meg pedig olyan rohamosan, hogy nemekünni sem lehetett. A romok közül 300 hullát szedtek össze. A halottak között számosan vannak az arisztokraták és képviselők közül is.

Felolvas szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadótulajdonos:

MAGYARI MIHÁLY.

A Benigni palotában
4 bolt helyisége
 azonnal, vagy október hó 1-sőtől kezdve
 jutányos árban kiadó.
 Alkalmas kávéháznak is.
 Ugyanott egy fűszer-üzlet teljes
 (álvány) berendezése eladó.
 Értekezhetni felőle Bojádi Sándor fűszer-üzletében
 Kolozsvárt. 565. (2-10)

Gyönyörű minták magánvesszők részére ingyen és
 bérmentve. — Tartalomdús mintakönyvek szabók
 számára bérmentve.

Nem adok minden méternél 2 és fél vagy 3 és fél méter engedélyt, sem
 ajándékokat a szabóknak, mint a konkurrens cégek teszik, az én áram szabott
 és netto árak, hogy magánvesszőim olcsón és jól vásárolhassanak — Övöm a t.
 közönséget a konkurrens cégek keletkezéskor megelégedésére.

Öltözetekre való kelmék.

Peruian és dosking a magas olerus számára, szabályszerű kelmék a cs és kir.
 hivatalnok, veterán, tűzoltó, tornász, cseléd egyenruhákra, teke és játékszálalokra
 való posztó, loden vízmentes kelmék, vadászkatókra, mosó kelmék, utazó palidok
 4-14 ftig. — A ki jutányos, becsületes, tartós, tiszta gyapjú posztóárut, nem
 pedig a mindenfelől kínálgatott s a szabó fáradságára s költségére nem érdemes
 olcsó rongyokat akar vásárolni, az forduljon

STIKAROFKY JÁNOSHOZ BRÜNNBEN,
 (Ausztria Manchestere). Állandó posztorak-
 tár fél millió értéken felül.

Hogy üzletem nagyságát és versenyképességét kimutassam, kijelentem, hogy
 Európa legnagyobb posztóáruháza, a kamagm szövetek, szahó és könyvkötő
 kelmék gyártását kezembem egyesítettem. Hogy ezekről a n. é. közönség meg-
 győződhessek, meghívom nagy helyiségeim megtekintésére, melyekben 150 embert
 foglalkoztatok.

Szétküldés csak utánvétellel. — Levelezés magyar, német, cseh,
 lengyel, olasz és francia nyelven. 180. (24-24)

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy saját műhe-
 lyünkben készült

kárpitos- és asztalos munkákból



egybeállított
 mindennemű
 teljes szoba-
 berendezések-
 kel, továbbá
 egyes kárpito-
 zott és asztalos
 butor-dara-
 bokkal,
 egy egyszerű mint leg-
 finomabb kivitelben, a
 legszilárdabb anyagok-
 ból szolidan készítve.

Nemkülönben tükrök, képek, függönyök, szőnyegekkel, lőszőr, afrik
 és rugany-mátrázokkal, gyermek-kocik, vas- és nád-butorokkal;
 szóval a butorkereskedés illetve lakásberendezési szakba tartozó mindenféle
 cikkekekkel a legdusabb választékban felszerelt raktárunkat — üzlethelyiségünk
 tülhalmozottsága miatt — tetemesen leszállított áron kiáruljuk.

Ezen kellemes bevásárlási alkalmat a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlv,
 becses látogatását kérv, maradunk

teljes tisztóval:
GAÁL és SCHRAMMER,
 kárpitosok és butorkereskedők.
 Kolozsvárt. Belmonostor utca 20. sz. (Korbuly féle ház.)

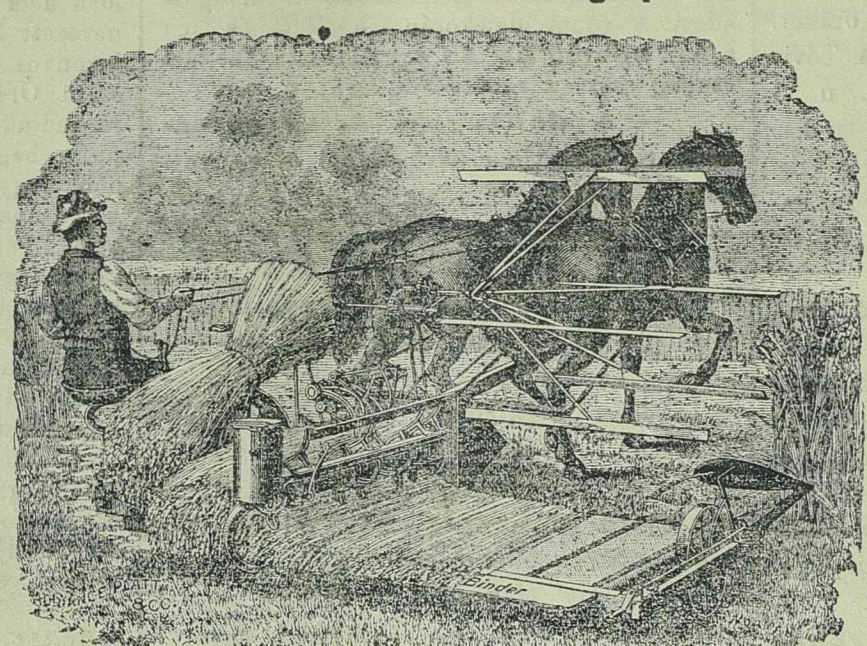
572 (2-10)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Alkotmány-utca 31. szám. — Váci-körút sarok.

Kizárólagos képviselője:

Adriance Platt & Co. newyorki gyár
 Fűkaszaló- és Arató-gépeinek.



Ajánlja szabadalmazott kaszaló- és arató-gépeit:

legjobb és legolcsóbb fűkaszalókat, legjobb és leg-
 olcsóbb marokrakó arató-gépeit. Legolcsóbb köny-
 nyű kéveket arató-gépeit, mely a nyiregházi versenyen
 1-ső díjat nyert.

Képes gépnyjegyzéket kívánatra bérmentve bárkinek küldünk.

A magyar kir. államvasutak gépgyárának
 szövetkezeti képviselőisége.

Ajánlja becses tagjainak ezen gyár legjobb hírnevű

Gőzcseplő készleteit.

Mindennemű gazdasági gépeket.

A magyar kir. műegyetem által kitűnőnek ítélt és a földmívelés-
 ügyi magyar kir. minisztérium által ajánlott

„Budapest” permetező ára darabonként 15 frt
 50 kr. csomagolással.

Szabadalmazott jegezes „Azurin” 1 frt 50 kr.
 kilója

Eredeti Vermorel-féle francia gyártmányú

„Eclair” permetező ára 20 és fél frt darabon-
 ként, csomagolás 50 kr.

Megrendelési cím:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Bpest, Alkotmány-utca 31.
 454. (1-30)

80 köbméter

faragott tölgyfa

különböző méretekben

eladó.

Megvétel végett értekezhetni Deesen,
 Demeter Béla üzletében. 562. (2-2)

Majdnem pénz nélkül

mindenki magának a legkifutóbb jóérzést biztosíthatja!!!

A pezsgő limonádé bonbonok Német és Franciaországban már rég napiszu-
 ségl. tet képeznek, csak nálunk voltak eddig ismeretlenek, bárha tettek is velük itt ott
 kísérletet, a mi azonban csak a pezsgőpor közönséges sűrítéséből állt, nem látszott
 különös haszna és abba is hagyott.

A pezsgő bonbon jelentősége, mint általános szükségleti tárgy, olcsó, kényelmes
 e. észleges, szomjoltó, élvező és üdítő ital, óriási használatra egyenesen jöhető főleg:
 gyárakban, műhelyekben, irodákban, iskolákban, intézetekben, gazdaságban, kórházakban,
 katonaságnak, tengerészeknek, kirándulóknak, hajókon családoknak stb. 5 féle tekintetből
 is és pedig 1. a szomjat jólösen oldja 2. az egészségnak használ 3. takarékságból
 4. szesz italok pótlója és 5. kereskedőknek jövedelmező forrás.

A pezsgő limonádé értékesítése a kereskedelemben. Hogy e bonbonok kelendő-
 ségének nagy jövője van, azt bizonyítja Német és Franciaországban való nagy fo-
 gyasztása dacára annak, hogy ezen országokban ára legalább kétszer akkora, mint a minő
 árban adja a keleti czukorárak első gyára Prágában (Königliche Weinberge). Egy darab
 bonbon ugyanolyan tartalommal mint a hogy itt készül, Németországban 10 fillér, míg
 itt csak 2 krajczár és kétszertől, hogy ugy itt mint külföldön a gyermekek is meg-
 szokták pezsgő limonádé bonbonokat csakhamar és azokat mindinkább fogyasztani
 fogják. E bonbonok kaszányakban intézetekben gyárakban műhelyekben és kórházakban
 erős kelendőségnek fognak örömet mert mindig rögtön nyújtanak üdítő friss és jóízű
 italt melynek megszerzése más körülmények között nehézségekkel járna.

Mint új iparcikk

a pezsgő bonbonok a legnagyobb mérvű figyelmet
 mulathelyekre népiünnepre iskolák közelében csak egy bonbon kell egy asztal egy
 korsó néhány pohár és egy üveg csüvecse a keverésre és kész a kis de jó kereszt
 forrás. Természetes hogy jobban kifizeti magát és emeli az üzletet ha a berendezésnél
 (szép díszes plakátokat szállít maga a gyár) kis költséget nem kimélnk.

Főleg népiünnepélyeknél lehet hasonló bere- dezésnél szép eredményt elérni.
 Lehet tehát a limonádé pezsgő bonbonokat nemcsak mint ilyen- ket de mint
 italt is több módon értékesíteni mert mindenütt akadnak vevők és a legkisebb szor-
 galom és igyekvés bőven fizet.

Ára.

A pezsgő limonádé bonbonok 5 darabonként vannak csomagolva és
 10 krajvál árba hocsátva.

A ki 1 frtot küld be mintaküldeményt kap bérmentve egész Ausztria Magyar-
 országbán és Németországban bárholva.

Ismétlőadók 30 százalék engeménnyben részesülnek.

100 csomag egyszerre való megrendelésénél bérmentes küldés Ausztria Magyar
 ország vagy Németország bármely állomásra. A pezsgő limonádé bonbonokat gyártja és
 küldi csakis: **Fabrik orientischer Zuckerwaaren Prága, Königl. Weinberge.**

Magyarországi képviselőiség:

KLEIN és BRUCKNER Budapest, Kalmár-u. 19. sz.
 460. (9-10)

MATUTSEK JÓZSEF

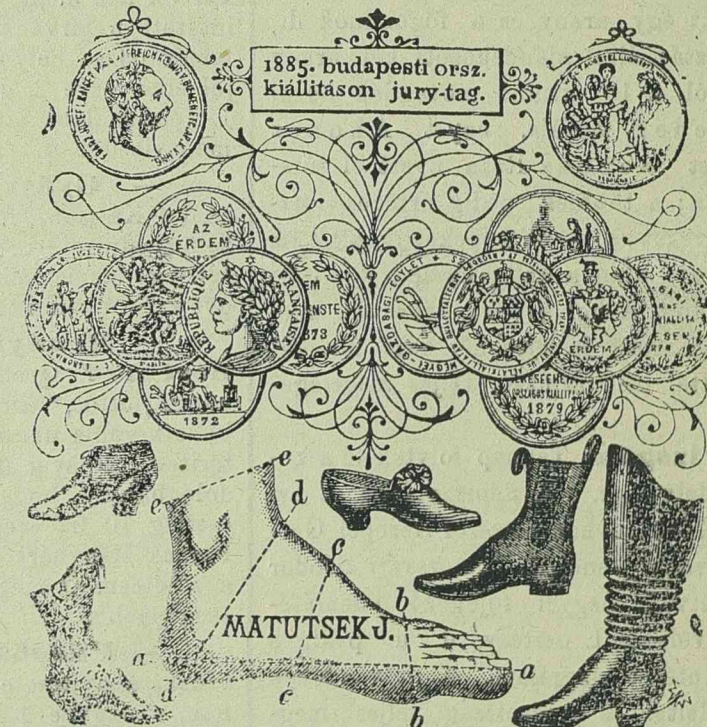
27. év óta fennálló

férfit, női- és gyermek cipész-üzlete

Kolozsvárt,

Főtér 32-ik szám alatt,

a volt HUTFLESZ-féle üzlethelyiségben.



Megrendelések beküldött mérték vagy lábball minta után a legjobb
 anyagból és dívat szerint, lehetőleg gyorsan teljesítetnek.
 17. (42-x)

BORSZÉK (Csikvármegye, Erdély.)

Elsőrangú gyógyfürdő, 900 méter magasságban, beláthatlan ős fenyveseknek alsóbb szervezetektől
 mentes régiójában.

Gyógytényezői: havas alji klímája, tiszta ozondús levegője, kitűnő gyógyerejű
 vasas- és más vegyi összetételű borviz ivókútai, számtalan szénsavas hideg lobogó-fürdői,
 vasas lóp-fürdők, szénsavas melegített kád-fürdők, fenyőlevél-fürdők, jól berendezett hideg-
 víz gyógyintézetek, massage és villamosítás.

Az idény megnyílt június hó 1-én.

Posta és táviró helyben.

Részletes prospectussal és felvilágosítással kívánatra készséggel szolgál a fürdő-
 orvos: **Dr. Szilvassy János**, vagy a helyben székelő fürdő- és üzletigazgatóság.

A borszéki borviz az Oelhoffer töltő-géppel kifogástalanul telfogva és modern gé-
 pek által dugaszoltatva, kristály tisztaságban hozatik forgalomba. — Évenként 3 és fél
 millió palack elárusítás.

A fürdővendégek szállítását a szász-régeni vasuti állomástól Borszékig és vissza
 bérkocsi vállalat eszközli.

Előjegyzés és feltétel tehető: „Hávrának József m. kir. állomásfőnök urnál Szász-
 Régen”, vagy „A bérkocsi vállalat irodájánál Borszéken.

A viteldíjak szabályozva vannak.

Minden megrendelés kizárólag a borszéki fürdő- és üzlet-igazgatósághoz intézendő.

A borszéki borviz ára helyt.

Ládákba csomagolva:				Szalma-hüvelybe csomagolva:			
1 láda	1-4 literes	50-es	6 frt 60 kr.	1 üveg	2 literes		18 kr.
1 "	1-4 "	25 "	3 frt 20 kr.	1 "	1-4 "		13 kr.
1 "	1 "	50 "	6 frt 10 kr.	1 "	1 "		11 kr.
1 "	1 "	25 "	3 frt 10 kr.	1 "	0-5 "		9 kr.
1 "	0-5 "	50 "	5 frt 30 kr.				

Nagyobb megrendelésnél 2% kedvezmény.

Borszék, 1893. évi május hó.

453. (3-x)

A borszéki fürdő és üzlet.